

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 6.

ANULU XXIV.

Sabiu 18/30 Ianuariu 1876.

Telegrafulu 'ese Duminica si Joi'a la fie-care doue septemani cu adansulu Foisioerei. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei, preafara la s. r. poste cu bani gut'a prin scrisori francate, adresate ca'ra espeditor'a. Pretulu prenumerationei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celealte parti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prinu. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dua'a ora cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Revista asupr'a stărei noastre politice, culturale si economice.

II.
(Urmare).

Trecandu in revist'a noastră la partea adou'a a vietiei noastre sociale si venindu a vorbi despre starea noastră culturale, cu machnire trebuie se constatamu si aci dela inceputu, ca si starea noastră culturale intru nimic'a nu e mai favorabile, decâtu cea politica.

Pana acum'a carturarilor nostri in genere, inca nu lea succesu, nici de a staveri o directiune apromitiator'e de oresi care resultatu — in privint'i'a literatur'e; apoi in ce privesce cultulu divin, diferint'i'a confessionale desparte fratii de unu sange, inca si astadi in doue tabere.

Ore se nu fie sositu odata timpulu, cá si noi romanii, precum si fii celorlalte natiunalitati de mai multe confessiuni — de locu se numai reflectamu la diferint'i'a confessionale, ci in armonia frateasca sa concluramu spre scopulu comunu, cultivarea poporului nostru in genere? Giurstarea, ca inteligint'i'a juna se pare a fi trecuta preste obstacululu acest'a, ne indreptatesce a presupune, ca decumv'a chiar' nu ar' fi fostu inca tempulu, doritu de fiecare romanu binevoitoriu al' natiunei sale; dar' departe nu mai póte fi, si astufeliu putemu sperá ca in scurtu va deveni delaturatu, bater obstacululu acest'a ce ne vine dela noi insine!

In privint'i'a educatiunei in genere, de-si nu in privint'i'a educatiunei natiunale, avem legi destulu de corespunditor'e; durere inse, ca nu se controlédia de ajunsu indeplinirea loru.

Art. 38/868 deobliga pre fiecare comuna ca sa 'si aiba scóla sea corespunditor'e, asemeneademandu ca toti pruncii dela 6—15 ani trebuie se cercetedie scóla; in realitate inse vedemu ca si destinatiunile aceste ale legei, remanu litere mórt'e.

Cáci ce poti se dici alt'a, candu conformu conspectulu oficiosu, publicatu pentru anulu scolariu 1872/3 din partea ministeriului insusi, in anulu acél'a s'au aflatu in comitatulu Hunedórei, nu mai pucinu, decâtu 208 comune fora de neci o scóla.

Apoi de cumv'a ar' mai dubitá cinev'a ca noi romanii suntemu acei'a carii mai pucinu ne folosimu de invetiamentu: convingase din giurstarea, ca comitatulu Hunedórei, pre care in lips'a de scóle, departe cá se-lu ajunga altu municipiu in tóta patri'a noastră — e comitatu cu poporatiune, mai numai romanésca; convingase mai departe din giurstarea ca precandu chiar slovacii avura in anulu scolasticu 1872/3 201,000 de prunci, carii cercetara cu totulu 171,000.

Vá crede cinev'a ca nu avemu organe administrative, se supravegheze indeplinirea legei; avemu inse si inca mai pré multe, numai tóte la olalta nu facu multu — se nu dicemu nimicu!

Din partea statului, suntu chiamati a supraveghia indeplinirea legei, inspectorii scolari si comitetele scolari municipale, intre care fie observatu numai in trecatu, ea alu Sibiului, pâna acum'a inca nici nu s'a constituitu. Din partea confessiuniloru avemu inspectorii scolari, co-

muni, in comune, districtuali in singuraticele protopopiate si eparchiali in diecese; avemu comitete in comune si protopopiate, precum si consistorii scolari in fie-care eparchia, si in fine póte ca nu aru vatemá demnitatea asociatiunei trans. pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, cându se aru ingrigi celu putien, cá organu natiunali pentru cultura de indeplinirea legei de invetiamentu si educatiunea poporului, pentru care este chiamata.

Cu unu cuventu veduramu, ca organe pentru indeplinirea legei si a deosebitoru normative emise in privint'i'a acést'a si din partea organelor confesionali competente, avemu in abundantia; totu reulu provine deci numai de acolo, ca potaiele de prunci nu voiescu sa mérga la scóla si parintii acestor'a mai preferu ai pune se padiésca vitele!

Pre câmpulu celu largu alu literatur'e — de-si avemu o asociatiune chiamata anume se lucre pre câmpulu acest'a, — nu potemu constatá nici unu progresu. — Asociatiunea noastră pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu; a degeneratu dela inalt'a sea missiune, la unu simplu organu administrativu, pentru incasarea tacselor si impartirea stipendioru votate de adunarea generale, precum si administrarea averei asociatiunei.

In locu cá asociatiunea acést'a, ea ins'a, sa angagieze si imbarbateze la lucru, tóte puterile capace de a lucrá, — in locu se produca o emulatiune nobile intre puterile acestea, primindu si distingendu ce e bunu si de valóre scientificá; alunga ea insasi dela sine, puterile cele mai capace ce le avemu si se pface pre sine, intr'unu institutu, menita numai se satisfaca ambiuniloru unor'a individi, „distinsi,“ — inse nu pre terenulu literatur'e!

Déca voimu noi cá asociatiunea, ovr'a acést'a cea mai marétia a poporului nostru, in viitoriu se prospereze si sa-si indeplinesca missiunea sea, atunci trebuie sa o desbraeamu de totu de vestmentulu cosmopolitu in care e invaluita astadi. Indepinirea scopului ei, trebuie sa se incredintieze astoru felu de individi, cari se scie inradacina armonia pre terenulu literaru si culturalu si cari in fine, pre lánga vointia sa aiba si capacitatea de a lucrá intru ajungerea scopului celu adevratu si bine intiesu alu asociatiunei!

In fine avendu a vorbi si despre cultulu divin, aci trebuie sa constatamu ca noi resaritenii, avemu o constitutiune bisericsca, cum nu s'a mai pomenitu cá ea, alt'a in lume. Durere inse numai, ca o avemu numai pre harthia; in interiorulu nostru inse pâna acum'a inca nu s'a inradacina. Si legea, constitutiunea cea mai buna, pâna ce nu se pface in convictiunea poporului; pâna atunci nu e alt'a decâtu o litera mórt'a, pre carea ficine o intrebuintédia dupa cum vine densulu.

Constitutiunea nostra bisericsca e intr'adeveru cea mai liberale din lume; panecandu ea inse nu se vá fi pfacutu in trupulu si sangele credintiosiloru, nu avemu neci o garantia, ca intru adevru trebuie sa se si observeze. — Pentruca cine e chematu a se ingrigi de observarea ei?

Noi pâna acum'a inca nici n'amu strabatutu in spiritulu internu, alu

constitutiunei acesteia. — Nu cunósemu inca competint'i'a si sfera de activitate, ale fie-cáru foru bisericescu, ale demnitatoru bisericescu si ale singuraticelor corpuru administrative si legiuitore. — Va fi deci cea mai sánta datoria a sinódeloru si congreselor viitor'e, ca se lucre in armonia si cu inima curata, spre a ne scóte din labirintulu in care ne aflamu in privint'i'a acést'a; ca nu cumv'a, neintielegerea, si nechiaritatea inca esistenta sa ne nimicsca, ins'asi constitutiunea!

(Va urmá)

Revista politica.

In siedint'i'a de Mercuri a dietei ungare ministrulu presedinte respunde la interpeliunea lui Madarász, prin care acestu deputatu intrebá pre Tisza, déca are cunoscutia de enunciatune ministrulu presedinte austriacu, principele Auersperg, facuta in clubulu austriacu, — cumca a cetitu ce-va in foi despre acea enunciatune, dara nu este problem'a mea, dice Tisza, si nu corespunde relatiuniloru, intre cari se afla astadi ministrulu presedinte austriacu cu ministrulu pres. ungurescu, a se silii reciproc sa spuna ce este adevratu in acele faime. Ori-ce s'a disu si ori-ce se va dice, punctulu de vedere alu guvernului nu se schimba nice in drépt'a nice in stâng'a.

Ce privesce intrebarea curiósá, déca ministrulu presedinte austriacu este indreptatitu a face enunciatune séu nu, Tisza respunde, ca nu se semte indatoratu a detiermuri ca ce sa enuncieze ministrulu presed. austriacu, togm'a asiá cum nu este indreptatitu ministrulu pres. austriacu sa detiermuresca ca ce enunciatune sa face ministrulu presedinte ungurescu.

Respunsulu acést'a, anume pasagiulu, unde se spune apriatu, cá guvernulu ung. nu se va abate dela punctulu seu de vedere de locu, dovedesce, ca inca suntemu departe de o aplanare multiemitória a controverseloru intre ambii paciscenti. Pertractarile verbali se reincepu, cum ni spune „Pesti Napló“, la 10 Februariu. Vom vedé mai tardiu resultatulu loru, care acum dupa atitudinea ambeloru guvern'e se pare cam problematicu.

Discussiunea in cas'a magnatiloru ungurescu asupr'a conventiunei comerciale incheiata cu Romani'a, pre care au respins'o camerile comerciale austriace, s'a amanatu la propunerea comitelu supremu Tomcsányi. Aceste suntu semne chiare, ca in urma conventiunea nu se va acceptá.

La 25 Ian. n. domni din cas'a magnatiloru austriaci au tienutu a trei'a conferintia, la care au participatu iera constitutiunali, feudalii si prelatii bisericeii. „Presse“ ni spune ca s'a primitu proiectulu de resolutiune, cá la pertractarile asupr'a complanării cu Ungari'a Austri'a sa nu tréca preste concesiunile facute la 1867 si sa nu faca concesiuni, prin cari diumetatea austriaca a imperiului sa fie mai tare insarcinata si unitatea monarchiei restrinsa.

„Ministrii fura invitati la conferintia prin Wrbna si Hasner, dara nu s'au intatiatu, ci au tramisu o scrisóre colectiva cátra conferintia, prin care neinfatiasirea loru se motivéza cu acea, ca pertractarile cu ministeriulu ung. suntu inca pendinti si ca

o desfasurare a cestiuniloru de complanare, séu ori-ce influentiare, fie cátu de binevoitoria, póte avé unu efectu turburatoriu asupr'a decurgerei pertractariloru.

„Din acestu motivu ei nu suntu in stare a urmá invitatiunea spre a se consultá cu membrii din cas'a de susu. Dintr'alte ministeriulu 'si cunosce deplinu responsabilitatea sea si indatoririle onórei politice si va duce conformu acestor'a pertractarile cu Ungari'a. Ministeriulu nu crede, ca póte primi o directiva dela cas'a de susu, de vreme ce parlamentulu la tempulu seu va fi in stare sa discute liberu asupr'a resultatulu complanării.“

In clubulu stángei Dr. Herbst a facutu enunciatune, ca déca Ungari'a va infintia banc'a natiunale de bilete, Austri'a va fi silita sa urgeze radicarea barrieriloru vamali la Laita. La aceste replica „Pesti Napló“, ca Ungari'a va infintia banc'a natiunale si Austri'a nu póte face mai bine, decâtu sa urgeze teritoriulu vamalu independentu.

Casulu lui Arnim, de-si s'a severitu in favorulu lui Bismark, totusi ocupa si acum din cându in cându atentiunea puternicului cancelariu germanu. „Monitoriulu imperialu“ publica unu raportu alu principelu Bismark cátra imperatulu, dela 5 Decb. 1872, in care principele aduce aminte imperatulu, ca judecat'a politica a lui Arnim se schimba usioru dupa impressiunile sele personali, si pentru acést'a denumirea lui de ambasadoru la Parisu insulfá temeri mari. Bismark róga pre imperatulu sa nu dea raporteloru lui Arnim insemnatarea ce se cuvine espuneriloru obiective si conscientiose. Monitoriulu imperialu publica mai departe unu raportu din 14 Aprile 1873, in care raportulu lui Arnim despre conventiunea cu Franci'a e dechiaratu imperfectu, fiindu ca retace telegramele lui Bismark ce au premersu discussiuniloru. Bismark numesce caracterulu lui Arnim nesiguru, putien credibilu. Principele róga pre imperatulu, sa indrumeze pre contele Arnim a presentá plansoriile sele oficiale asupr'a prepositulu seu prin acést'a la imperatulu, cáci altmintrenea i va fi preste putintia, pre lánga luptele sele in parlamentu, in ministeriu, cu cabinetele straine si contr'a influentieloru sociali a-si eluptá si autoritatea ce se cere in servitiu.

„Kelet“ din Clusiu dice: ca in cercurile militare se observa de unu tempu in cóce o miscare mai accentuata. Si eri (in 26 Ian.) la amédi se inturnara trupele obosite dela exercitiu, care se incepuse desu de diminétia. Se vorbesce ca oficiariloru li s'a ordonatu a se provedé cu tóte cele necesarie pentru resbelu. Déca lucrurile voru luá o fatia seriósá, ori nu voruluá, este alta intrebare, atát'a inse sta, ca este ceva in aeru.

Camer'a Romaniei a votatu in siedint'i'a dela 13 Ianuariu unu creditu pentru ministeriulu de resbelu de 5.600,000 lei noi pentru inarmare. „Pressa“, organu care se vede a fi bine informatu despre cele ce se petrecu in sferile guvernamentali, face la votulu acést'a reflexiuni pacifice din cari noi estragemu urmatórele:

„A pune astfeliu ostirea nostra pe picioru de a-si indepleni missiunea sea,

indicata prin tratatul din Parisu, nu este a amenințată pre nimeni, nici a turbura pacea in orientu, este pôte din contră, a contribuî la readucerea acestei paci.”

„Noi sperăm, si este de speratu, ca lucrurile se potu impacă in vecinulu imperiu otomanu, si ca nu vomu avé nici o nevoia a întrebuintă puterea noastră armata pentru aperia neutralității si frontierilor noastre. Acést'a chiaru este o viua dorintia a noastră. Dara in fine, este posibilu că lucrurile sa nu se intemple tocmai asiă, este cu putintia sa fimu atacati, de unde-va; este cu putintia că drepturile chiaru ale țerei noastre, că existintia noastră nationala sa fia puse in pericolu, sa fia amenințate, sa fia atacate.”

„Datorită noastră de români, si de buni români, este a ne aperi cu armele in mâna, ori de unde aru veni amenințarea, pericolulu său ataculu. Natiunea română este pacifica, este neprovocătoare; ea nu se amesteca in trebile altor'a, nici va caută vre odata a turbura pre vre unulu din vecini. Inse ea este armata, si trebuie seriosu sa fia armata. Cele mai bune arme le va avé armata permanenta; celelalte arme voru servi pentru armatele teritoriale. Cându cineva o va atacă, si va voi a se amesteca cu usurpată intru ale se, ea se va aperi. Va cadea, pôte; inse va cadea cu onôre, cu gloria.”

„Repetămu dera: creditulu cerutu astadi de guvernul este cu totulu pacificu; n'are nici unu caracteru agresorulu său turburatu. Este continuarea lucrării pentru reorganizarea puterii noastre armate; este unu midlocu pentru ca, la o nevoie, armata romana sa 'si pôta indeplină misiunea pentru care este creata.”

Reproducem urmatoriulu articulu din „Gazetta d'Italia” dela 11 Ianuariu:

Conflictulu turco-romanu.

„Se vede ca Turci'a avé trebuintia de noue complicatiuni! Se vede ca nu-i ajungea insurectiunea bosno-erzegovineana si o crisa financiara formidabile care o face sa impovareze populatiunile, pre cându de alta parte necesitatea de a inlatura noue rescôle o silesce a intră in calea reformelor celor mai intinse, eata de ce guvernulu face totu posibilulu pentru a-si instraină amicitiă Romanianei.

„Tôte puterile au adusu multi-miri ingrigirei scrupuloze cu care guvernulu român si-a indeplinitu obligatiunile sale internationale; chiaru cu risicul de a-si imputienă popularitatea si simpatia de care se bucura cu dreptu cuventu Romania inaintea popôrelor din imperiulu otomanu cu care este legata prin comunitatea religiozei, guvernulu român a mentinutu neutralitatea in lupt'a dintre turci si erzegovinesi... E bine, ôme-nii cari dirigu afacerile sublimiei Porti au avutu si tactulu si inalt'a abilitate de a alege tocmai acestu momentu pentru a radica nisce deplorabile ne-intielegeri cu cabinetulu din Bucuresti!

„Asia servitiulu directu alu postei internationale a continentulu in Constantinopoli, simtindu necesitatea unei intielegeri cu guvernulu român — de ôre-ce acea posta, dela Lemberg, trebuie sa tréca prin Bucuresti spre a traversă Dunarea pre la Giurgiu — guvernulu turcescu n'a voitu sa consistă a subscrie pentru acestu scopu o conventiune cu guvernulu principelui Carolu. Guvernulu otomanu voia sa se marginésca numai la o simpla arangiere intre directiunea postelor din Constantinopoli si acea din Bucuresti, că cum aru fi fostu vorb'a de administratiunea a doué provincie ale imperiului! Guvernulu otomanu respingea si titlulu de Romania cu care se serva puterile garante si de-

clară ca voiesce a se servi de titlulu de principatele unite, că cum aru voi sa-si face reserve asupra faptelor implinite si sanctionate de Europ'a, protestandu contra principiulu nationalității romane.

„Staruindu Engliter'a pentru incheierea unui actu care interesă relatiunile lumii întregi, sublim'a Pôrt'a aru fi consimtitu, se dice, sa subscrie acelu actu, sub ori-ce denumire, rezervandu-si apoi dreptulu de a destituî in urma pre celu imputernicitu alu ei că cum aru fi trecut prestu instructiunile date! Cabinetulu român a staruitu in a nu admite altu ce-va decâtu o conventiune regulata; si decă acést'a va fi incheiata, se voru combină ôrele trenurilor si se va pune la dispositiune flotila romana pentru trecerea Dunarei. Dara din caus'a incapacității turcescu, gestiunea postei internationale a remasu in suspensiune.

„Unu altu faptu: in dilele trecute unu agentu turcu din Brail'a, unu domnu Edile, 'si puse in capu sa scrie ministrulu de esterne alu principelui Carolu o nota, prin care elu protestă contra titlulu de agentu si reprezentantu alu sublimiei Porti, ce i se da de guvernulu romanu; si adauga ca trebuie a i se dá titlulu de directoru generalu alu sublimiei Porti dela Dunare; si in fine invita pre guvernulu sa rectifice erôrea. Ministrulu român respunde ca nu este erôre, ca titlulu ce i se reclamă nu este cunoscutu in limbagiulu diplomaticu... Din partei ministrulu român invită pre d. Edile a nu se mai servi de titlulu de principatele unite, ci a pune pre acel'a de Romania.”

„... Déca guvernulu din Bucuresti aretu acum o staruintia in respingerea pretensiunilor in. Porti, caus'a e ca parlamentulu si natiunea nu i-aru permite cea mai mica slabi-ciune in acéta materia; de ôre-ce toti românii se simtu atinsi de atitudinea nepotrivity si neintielésa a Porti.

Ací „Gazetta d'Italia” amintesce si acea arestare arbitrara a celor doi supusi români dela Tulcea si Rusciucu pre care Pôrt'a i-a liberatu in urm'a reclamelor guvernulu nostru; si apoi organulu italianu incheia astfelu:

Europ'a e interesata că nimeni sa nu turbure mersulu regulatu alu acestui statu teneru, spre a puté continua sa fia, conformu dorintiei tuturor puterilor, unu elementu de ordine si libertate la pôrt'a orientulu.

„E tempu sa se puna capetu ne-intielegerilor ce dură prea multu. Trebuie sa fia bine intielésu ca Romania, fatia cu Turci'a, este o țiera suverana, de-si tributara, ca afara de plat'a annala a peskesiului — dupa expresiunea turcesca, — care e unu feliu de daru, in schimbulu promisiunei aperiării integrității teritoriulu de câtra sultanulu, pôte exercitá pre deplinu drepturile se suverane. Astufeliu reclama dreptulu publicu europénu.”

Publicăm esterasulu de mai la vale tramisu dela on. comitetu alu Asociatiunei noastre tranne pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, pentru că sa dovedimu ca nu suntemu partiali in controversale cari tindu la dilucidarea unui'a său unoru adevăruri. Ne pare numai lucrulu cam curiosu, cându vedemu pre o corporatiune cum este a comitetulu Asociatiunei noastre, care are sa se ocupe cu literatur'a si cultur'a poporulu romanu, ocupandu-se cu afaceri de forme administrative, cari in fine se reducu la un'a său la doua persône cu o ostentelă, care aru merită a fi aplicata la ori care alta gestiune de principiu. Ne vine si mai curiosu cându vedemu, acum de nou, pre on. comitetu ca se folosese de ocaziune spre a lovî intr'o fóia, carea nu e dedata cu tamaierea vanităților nimenui, dara carea n'a stricatu nici cându nici literatur-

rei nici culturi române, ba spriginesce chiaru si materialicesce institutul, in a cărui frunte se afla onor. comitetu. In fine decă on. comitetu alu Asociatiunei pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu se face solidariu si intra ca atare in o afacere carea privesce pre presedintele seu, era lucru de bunacuviinta, că in respunsulu seu, sa se fia conformatu sa nu fia nemarginitu, va se dica, sa nu fia mai estinsu său mai lungu decatu au fostu articulu la care reflecteaza. A publică lungulu seu estrasu este din partea sea o pretensiune mai mare decatu chiaru si cea prescria de legile pressei. Nevoindu noi a ne amestecă in vreo discussiune cu on. comitetu, trecemu preste punctele care ne atingu deadreptulu si acum, că si in rendulu trecutulu, cu vederea si ne marginimu pre lângă comunicarea estrasulu, lasandu pre publicu sa-lu judece, care dupa cum lu va puté apretiu si care din ce punctu de vedere va binevoî salu apretiuésca.

Estrasu

din procesulu verbele al' siedintei ordinarie a Comitetulu Asociatiunei transilvane, tienute in 15 Ianuariu 1875 c. n. in Sibiu.

§. 2. Dupa aceste cerendu dlu Iosifu Sterc'a Siolutiu cuventulu, multimesce dlu presedinte si tuturor membrilor Comitetulu pentru fratiesca primire in senulu acestuia, apoi regreta, ca numai decatu dupa intrarea sa in Comitetu, se vede indemnatu, a cere cuventulu pentru a face interpeliatiunea urmatoria:

1 Are dlu presedinte cunoscintia despre acea corespondentia, esita in Nr. 101 al „Telegrafulu romanu” din anulul tr. si reproducu in „Hermannstädter Zeitung” Nr. 5 a. c., in carea se afirma, ca nesce protocole ale subcomitetulu despartimentulu alu III. din Sibiu s'ar fi respinsu de catra presedintele Asociatiunei?

2) Déca e adeverala asee'a afirmatiune, prin ce se motivedia respingerea acelu protocole? si

3) E intr'adeveru impedecata activitatea Subcomitetulu sibianu — precum se mai afirma in acea corespondentia — „chiar” prin presedintele Asociatiunei?

La aceste raspunde presedintele dicendu:

că are cunoscintia de amentia corespondentia;

că a veditu, că prin asee'a se ataca persôna presedintelui Asociatiunei si

că cá atare si-a tienutu de detorintia a face Comitetulu aratare despre starea lucrulu.

I este deci cu atatu mai beneventa interpeliatiunea, ce tocmai i se facuse, pentruca densulu e si gata a raspunde la ea. Rogandu asiadar' pe Comitetu de a-i concede, că se cetésca aratarea sea susu-amentita si de a primi pre acést'a dreptu respunsu la interpeliatiunea facuta, cetesce, precum urmédia:

Onorabilu comitetu!

Atacandu in Nr. 101 alu „Telegrafulu romanu” presedintele Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu, care de presente am onôre a fi eu: mi-am tienutu de detorintia a face Onorabilulu Comitetu inca in siedintia de astadi aratare despre acéta intemplanu.

Mai nainte de tôte mi permitu a asigură pe Onorabilulu Comitetu, că decă atacurile amentitulu diurnalu se inverteau numai pre lenga persôna mea, că persôna privata, nu incomedam pre nime cu vre-o observare facuta asupra aceluora, ci le ignoramu simplumnte. Precum am ignoratu destule alte invective scornite cu fortia in contră mea, si respandite de unu

siru de ani prin disulu diurnalu, mie inimicu. Dupace insa acum s'au indreptatu acelea atacuri asupra pre siedintelui Asociatiunei noastre, nu mi e permis in calitatea mea cá acela, a mai tacé, si asia me grabescu a satisfice detorintia mele prin urmatorele:

Rogu mai intaiu pre Onorabilulu Comitetu, a-mi permite, de a-i descoperi inainte de a intră „in medias res”, ca aducandu-mi-se — dupa esirea numerulu 101 alu „Telegrafulu romanu”, si pana candu inca nu apucasemu a ceti si eu acestu numeru — pe cale amicabila scirea, că intr'o corespondentia, cuprinsa intr'ensulu, 'mi dau mie, că presedintelui „Asociatiunei transilvane etc.” unii juni de ai nostri pre temeulu raportulu d. Dr. Nicolau Olariu, lectiuni, referitorie la modulu promovării intereselor amentitei Asociatiuni, mi se causara pentru momentu o bucuria nespusa.

I-mi imaginăm cu multa placere si mangaiere sufletésca, ca invetiati nostri teneri din Sibiu s'au apucatu seriosu de lucru, si vor' se promove dia sublimiele scopuri ale Asociatiunei noastre in tôte directiunile, pe tôte calile si cu ori-ce pretiu; chiar' si prin lectiuni, date presedintelui ei.

Presupuném naturalmente, si credém, că aceste lectiuni voru fi basonsate pe scientie si cunoscintie ample si solide, pe adeveru si dreptate; voru fi produse numai si singuru de indemnulu, de a folosi Asociatiunei noastre, servindu acesteia spre bine, ear' mie de indreptariu.

Conclucandu si eu la infintiarea si sustinerea acestei Asociatiuni, aruncăiu in aceste meditaciuni o reprimire asupra trecutulu ei si facundu in pripa o mica, dar' stricta revisiune a tuturor anteactelor mele, referitorie la ea, nu aflăiu, decatu numai a regretă că mi-a fostu absolutu imposibile, a face mai multu in interesulu aceluia.

Am disu deci in sufletulu meu: „ferice de noi, ferice de Asociatiunea noastră!” decă tenerii ei membri, in scrieri inca numai la 1874 si 1875, junii nostri, sperantiile viitorulu nostru, tendu de acum a intrece pe veterani, pe actualii ei conducatori in ingrijirea de dens'a, in promovarea scopurilor, pentru care e infiintiata ea: decă junii nostri comembri suntu atatu de invapaiati, atatu de zelosi pentru progresulu romanescu in literatura si cultura, câtu afla de bine a esi a buna séma in consciintia superioritati lor, cá invetiatori in publicu.

Am gratulatu Asociatiunei noastre pentru momentele, in care inca nu cunoscém cu de amaruntulu si din propri'a-mi vedere cele scrise, relativu la ea, in „Telegrafulu romanu”; i-am gratulatu, precandu avém ast'feliu de presupuneri despre lectiunile, esite intr'ensulu, i-am gratulatu la prospecte de totu imbucuratorie!

Mi procurăiu insa curundu dupa acea respectivulu numeru alu „Telegrafulu romanu”, si cetindu articulu din tr'ensulu, datatu din „Sibiu in 30/18 Decembre” (1875), intitulatu: „Asociatiunea transilvana etc. etc.” si subsemnatu cu X, m'am desamagitu amaru!

Mi perira la momentu dupa cetirea acelu articulu tôte bunele imaginatiuni, ce-mi facusemu ceva mai nainte, pentrucă cuprinsulu lui me convinsera, că sorgintele, din care a esitu, e intentiune rea, care neci candu au produsu vre-unu bine.

Se dice in amentitulu articulu, că protocoledle Comitetulu despartimentulu alu III (din Sibiu) despre conclusele siedintelor aceluia din Septembrie Octomvre si Noemvre s'aru fi asternutu comitetulu centralu la mân'a d. presidentu Iacobi Bolog'a spre aprobare.

Acestu asertu e de totu neadeveratu, pentru ca scrisorile, de cari e

vorb'a; adeca protocoalele siedintelorui despartimentului sibiianu din 12 Octombro, 11 si 20 Noembre 1875 (*din Septembre nici unul!*) cu patru acluse ale celoru d'oue din urma, s'au indrep'tatu incóce — precum arata esibitulu de sub nr. 9 din 1876 — *cu hárth'a subcomitetului respectivu din 2 Ianuariu 1876 nr. 39 din 1875*, si s'au prezentatu aici in diu'a, in care au incursu, adeca numai *in 4 Ianuariu 1876*.

Se vede, ca auctoriu lu articolului din cestiu ne a scituru pré bine, ca déca va spune adeverulu, nu-si pôte ajunge scopulu. Pentru aceea a retacutu elu adeverat'a stare a lucrului, pre carea in interesulu adeverului si spre dilucidarea lucrului 'mi permite a o discuderu cu lu paréntu:

In un'a din primele dile ale lui Decembre 1875 st. n. 'mi aduse servitoriu lu nostru unu convolutu de scrisori cu insciintierea, ca mi le tramite d. Dr. Olariu. Erau protocoalele citate cu anuciele lor; vre-o adresa insa, carea sa-mi arate, ca ce se facu cu acele scrisori, le lipsa totalmente. Precum se va convinge onorabilulu comitetu prin propri'a-i intuitiune, prin cautarea la actele aceste, cari ne jacu inainte in 7 bucáti: n'au fostu nici pre ele, séu in dosulu lor, nici lâng'e ele vre-o amintire cátu de mica despre aceea, ca se substernu onorabilulu comitetu spre óre-care scopu, cu atátu mai putienú „*spre aprobare.*“

Nu putému gâci, ca ce se intentionédia cu tramitarea acestor scrisori; cugetámu inse, ca d. Dr. Nicolau Olariu, pre care lu rugasemu eu cá si pre alții buni juni de ai nostri, a se interesá cu deosebire de scopurile Associatiunei nóstre, in zelulu seu pentru conclusele subcomitetului sibiianu, alu cáruu actuarele elu insusi, voiesce a me face mai de aprópe cunoscutu cu acelea inainte de a le presentá comitetulu centrale, voiesce a me informá esactu despre starea lucrurilor, spre care scopu pôte ca me va cercetá densulu. Dara nu me onorara numitulu d. cu vre-o intrare la mine; iér vointi'a mea, de a-lu intelní in pripa, séu de a-lu cercetá acasa, cá se affu dela densulu, ca ce voiesce, se facu cu actele tramise, se zadernicira mai cu séma prin conti-nua-mi ocupare de pre atunci la universitatea fondului regiu, alu cáruu deputatu eramu.

Asiá au remasu actele din cestiu ne 3 multu 4 dile la mine, dupa care le-amu tramis eu d. Dr. Nicolau Olariu pre acelu canali, pre care mi lea fostu tramisu densulu, prin servitoriu lu nostru, cu aceea ro-gare indreptu, cá sa bine voiésc'a scrie, ca ce vré sa se intemple cu acele acte.

Re ntorcându-se servitoriu lu, 'mi raporté, ca neaflându pre d. Dr. Olariu acasa, a pusu scrisorile la provocarea colegului seu, a d. concepiene Popu, pre més'a celui dintáiu.

La 3 séu 4 dile dupa aceea me onorara d. Dr. Olariu in locuinti'a mea, si spuindu-mi, ca a lipsitu vre-o câ-téva dile din Sibiu, si ca intrecându-se acasa, a afflatu cestionatele scrisori pre més'a sea, me intrebára de caus'a, din care i s'au inapoiatu acelele. Eu 'i descoperiu acésta causa, iér' densulu spunendu-mi, ca prin tramitarea cestionate lorui scrisori prin servitoriu lu mine, au intielesu elu substernerea acelor'a comitetulu centrale, 'si esprima temerea de traganarea lucrului, in contr'a cárei'a i-lu asecurai eu, ca déca subcomitetulu sibiianu va adresá acelea scrisori nu-mai decátu in modululu usitatu comitetulu centrale, 'i garantezu resolva-re lu lor in celu mai scurtu terminu.

Cátu de tare a jacutu d. Dr. Olariu la inima urgenti'a lucrului, arata cele ce s'au petrecutu mai incolo.

In locu de a tramite d. Dr. Olariu actele din cestiu ne fára de o ulteriára

intárdiere pre calea sea singuru admissibila, adeca prin desu amintitulu subcomitetu la comitetulu centrale, le-a disu densulu, precum sum oficialminte informatu, fára scirea si invoierea presiedintelui subcomitetulu sibiianu, la siedintea acestui subcomitetu din 29 Decembre 1875 si a pasitu in acésta cu ele amána, cá acuatoru in contr'a mea.

Se dice adeca mai departe in articulu cestionatu ca in acea siedintia, din multe respecte intr'adeveru pré „memorabila“ au facutu d. Dr. Nicolau Olariu „interesant'a impartasire, ca presiedentulu Associatiunei a „tramisú protocoalele asternute fára nici „o observare indreptu, dupa-ce 12 dile „le-a ténutu la sine.“

Dá, asiá e lu tramisú actele indreptu, dar' nu subcomitetulu sibiianu, care inca nu mi le trimisese, ci mi le-a tramisu numai in 4 Ianuariu 1876, fára de a i-le mai trimite eu inapoi, le-amu tramisú d. Dr. Nicolau Olariu, pentru ca nu sciamu, ce se facu cu ele, le-amu tramisú acestui d. care, déca voiá, cá se vina acelea la comitetulu centrale atunci, cându mi le-au tramisú densulu, trebuiá sa le espedeze prima data asiá, cum le espedara dupa esperinti'a, ce facu si invetiatur'a, ce luá in amintit'a siedintia pré „memorabila; trebuia se observe si densulu regulele generali dela care nu suntú esempti nici Drii si se compuna o mica concomitiva asemenea acelei'a, pre care o a compusu in 2 Ianuariu 1876 nr. 39 alu desp. III alu Assoc. trans. si cu care mi s'au prezentatu disele acte.

Da, n'a primitu d. Dr. Olariu cu ocaziunea inapoierii actelor observatiunilor, pre lâng'a cari i le-amu retramisú, pentruca din intemplantu nu érá acasa; dara 'i facui eu observárele necesarie in modu amicabile, dar' curatu si limpede cu ocaziunea intálnirii nóstre in locuinti'a mea, si asiá, déca avé densulu vre-unu sentiú pentru si vre-o iubire de adeveru si de dreptate si érá liberu de intentiune rea, trebuiá insusi se spuna in acea prea „memorabila“ siedintia, ca din care cauza i s'au inapoiatu lui actele, si nu trebuiá se lase, cá altu cineva, a trei'a persóna se spuna aceea, cá apoi se póta si aceste'i'a imputá in cestionatulu articulu din „Telegrafulu Romanu“ profita'ea-i de „informatiuni private.“

A fi ténutu eu acelea acte „12 dile“ la mine, e unu neadeveru, de spre care va convége chiaru si pre d. Dr. Olariu acela, de care ne-amu servitu ambii la transportarea lorui, si care i le-a dusu densulu a patr'a dí, dupa ce mi le-au fostu tramisu. La sum'a de „12 dile“, cu care au votu dlulu Dr. Olariu sa me apese au potutu densulu veni numai scotiendu din lensele cele multe, in care au ténutu elu actele la sine, 8 dile, si adaogandu-le la cele 4, care cadu in contulu meu.

Totu asiá neadeveratu e si ulteriorulu asertu din cestionatulu articulu, dupa care „subcomitetulu din „Sibiu a substernutu protocoalele selu comitetulu centrale *in decursu de 4 ani de dile totu-déun'a brevi manu si fára comitiva, si totu-déun'a s'au primitu.*“

Ante actele respectivé din archivulu onorabilulu comitetu aréta — precum se pôte convinge onorabilulu acela'si la totu momentulu — prea chiaru si in modu nedisputaveru; ca pána la an. 1875 nu s'a tramisú din partea subcomitetulu sibiianu nici macaru odata si nici unu singuru protocolu fára comitiva la comitetulu centrale. Numai in decursulu anului 1875 a afflatu d. Dr. Olariu mai comoda pracs'a indigitata in correspundinti'a „Tel. Rom.“ si profitandu de ea a depusu elu in cancelari'a nóstra — precum se vede iér' fára scirea directorelui subcomitetulu — sub deosebite date patru protocoale ale subcomitetulu sibiianu in patru cóle, de a cá-

roru presentare iéra sub deosebite date si nu prin mine, care amu absentatu de aici, n'amú avutu eu nici o cunoscentia. Unu singuru asemene protocolu amu presentatu eu insumi in 27 Octobro 1875, care inse s'a adusu la comitetulu centrale cu o comitivu viua.

Dar' chiaru cându asi fi comisu erórea, primindu fára adresa, fára comitivu necesaria asemenea protocoale: óre n'amú fostu indreptatitu; n'amú fostu chiaru datoriu, a mi-o coregu, recunoscendu-o; a indreptá lucrulu spre bine?! —

Mai apare in desu mentionatulu articulu inca unu neadeveru de totu tendentiosu si seducatoriu, adeca asertulu: ca „partea cea mai mare a membriloru (subcomitetulu mi siedintia pré „memorable“) au parasitu cu indignatiune locasiurile,“ in care se affara.

(Va urmá.)

In 24. Ianuariu 1876.

Eu credu ca nimenea nu merita atáta amintire in publicitate cá progresulu ce s'ar ivi in unele comune satenesci romane. E scituru ca romanínea locuesce aceste comune, — si publicarea bunelor lorui intreprinderi alvesce de óre-care indemnie pentru alte comune mai fara emergie. Imprejurarea acésta me indemna si pe mine a Te rogá Dle Redactoru, a dá locu acestorú siruri in pretiuitile colóne ale „Tel. Rom.“ Nu voiú a vorbi de munti de aur, ci numai de isvórele din cari se formédia riurile. Voescu dara a vorbi despre lucruri mici, inse mari pentru acei, cari le intreprindu.

Inainte d'a incepe la obiectu, nu potú a nu-mi descoperi parerea, ca comun'a aceea, carei Ddiu i-a donatu preotu si invetiatoriu bunu, nu pôte cá se nu progresedie. Poporulu nostru luminatu de aceste lumine va intreprinde lucruri insemnate.

Iata esemplulu. In comun'a Nadesiulu sasescu se ridica falnicu una biserica gr. or. carea e aprópe finita. Acésta inse nu e totulu.

Bunulu preotu G. Lupea din aceea comuna, din consideratiune, ca poporulu nostru traesce numai din agricultura, — si ca scientia in acestu ramu trebuiesc latita cu tóte poterile posibile, in diu'a nascerei Dlui, dupa servitulu divinú anuntia poporului credinciosu presente, ca la 11 óre a. m. tinerimea locala se va produce in scól'a comunala cu unele colindi, si cu alte cantari nationale. Curiositatea poporului e mare, in togma cá si bucuri'a candu intimpina placere. Fiecare parinte dorindu a audi sonulu duce alu fiulu seu alerga cu doru la locul de cantari. Aci, intre cele mai dese esprimari de multamire, Parintele Lupea, in un'a cuvántare descopere poporului nostru folosele imense cele au maestríele preste totu si-lu indémna la inbratásierea lorui. Dupa finirea acestei vorbiri, tinerimea intónédia unu altu canteču.

Fininduse aceste Parintele G. L. si arata dorinti'a d'a formá unu fondu de biblioteca, carea se cuprinda numai opuri referitóre la scienti'a agriculturale. De aci incinganduse o discussiune scurta, majoritatea sustiené a-se reinfíntiá reuniunea de lectura infíntiata mai nainte, astadi in sa parasita si uitata cu totulu; éra pe conducatori ei, pentru negliginti'a lorui trasi la darea de séma, — si staruindu din tóte poterile reorganizarea acelei reuniuni de lectura. Majoritatea sustiene mai departe cá contributiunile s'au parit, se si adauga la fondule scolare, se infíntiata deja pe la anul 1874.

Vedindu Parint. G. L. salutarea opiniune a maioritati se alatura la ea, — si contribuiurile se si incepu precum urméza:

G. Lupea 1 fl. I. Radu 1 fl. I. Sielariu sen

50 cr. I. Dragosiu 50 cr. I. Sielariu jun. 50 cr. V. Danu 20 cr. Mich Dimitriu 20 cr. Petru Moldovanu 10 cr. N. Iosifu 10 cr. I. Berzanu 20 cr. Agafi'a Lupea nasc. Boiu 50 cr. Mari'a Radu nasc. Suciú 30 cr. Mari'a Sielariu nasc. Radu 20 cr. An'a Dragosiu 10 cr. Ann'a Sielariu 10 cr. eu N. N. 2 fl. sum'a 8 fl.

A dóu'a di sér'a la un'a mésa privata, la care serbau unii poporeni onomastic in doru Stefani, — invetiatoriu lu Ded'a M. Radu, atringându in unu toastu alu seu intreprinderea laudabila amintita, economulu Theodoru Danu insufletitu de cuvintele vorbitoriului contribuie pentru fondulu susu numitu 5 fl., pre acésta lu ivitoriu N. Cortiosu bohat 2 fl. dlu providorulu de curtea Bohatiéna in pártile Clusíului 1 fl. dlu comis. de drumu Antonu Machat 1 fl. Georgiu Gredinariu 1 fl. 50 cr. I. Dragosiu 1 fl. I. Sielariu sen. 50 cr. Sum'a 12 fl. v. a.

Acesti 20 fl. s'au adausu la fondulu celu vechiu, la care G. Lupea a fostu contribuitu inca la fundarea lui 2 fl. 20 cr. invetiatoriu lu Ded'a M. Radu restulu din leafa sea pre anulú scolaricu 1873/4 in suma de 17 fl. 12 cr.

In fine, nu potú a nu eschiamá Onóre bravoru conducatori; si de diece ori lauda contribuiitoru si infíntiatoriloru de fonduri scolare. *Unu calatoriu.*

Tiantiari la 14 Ianuariu 2876.

Dle Redactoru! Din tóte pártile audimú tanguirea, ca nu putem scapá de valurile amerintietorie ce ne impresóra astadi, ca nu ne putem ajutá altu cum decátu numai prin atari medilóce, cari potú sa delatureze periculi. Acele medilóce potrivite suntú de comunu cunoscute, e vorb'a numai ca dispunemu de ele si cum le aplicámu.

Economi'a si agricultur'a ratiunale, comerciulu si industri'a, spriginite de motorulu puternicu alu progresulu, de scóla, suntú adeveratele medilóce, prin cari bunastarea materiale si spirituale a unu poporu se potú promová intr'unu modu imbucuratoriu. Avemu noi romanii aceste medilóce, prin cari amu puté scapá de seraci'a spirituale si materiale de astadi? De ne voru uitá la natiunile conlocuito're, cari propasiescu pre tóte terenurile vietiei, nu ne vomu puté bucura de unu respunu afirmativu la intrebarea de sus. Si de unde provine óre lips'a de aceste medilóce, lips'a de progresu in viét'i'a nóstra natiunale? Trecutulu nostru istoricu ne spune, ca poporu mai apesatu si despoiatu de tóte averile sele de cum a fostu poporulu nostru pre abíng credemu ca va mai fi altulu. Pre abíng aceste calamitáti ce le-amu suferitu in seculi trecuti, din cari abiá amu scapatu cu viét'i'a in ósa, a contribuitu si contribue si astadi la stagnarea vietiei nóstre si o inclinare a multor'a dintre noi spre fatalismu. Si astadi audimú pre multi din poporulu nostru dicendu cu unu feliu de pesimismu, ca asiá ni-a fostu ursit'a s. a.

Chiamarea omului inse este a lucrá, acésta se vede si din cuvintele ce le a disu creatorulu cátra omulu intáiu ziditu: Intru sudórea fetiei tale sa-ti agonisescú pánea de tóte dilele. Au nu e lucru firescu si astadi, ca cine cum 'si sara asiá mananca, cum 'si asterne, asiá se odihnesce, cine cum asuda, asiá se bucura?

Poporulu nostru se ocupa cu agricultur'a, cu acelu ramu alu productiunei, care dupa economisti e bas'a a tóta esistinti'a, dara nu e de ajuns a ocupatiunea cu agricultur'a, déca acésta se affa totu numai in stadiulu primitivu alu desvoltárei, trebuie sa ne ocupámu cu agricultur'a intr'unu modu ratiunалу, va sa dica sa ne nesuimú a inaintá agricultur'a, sa cultivámu pa-

mentulu nostru curatiune, cá sa produca róde mai imbelsugate si mai nobile. Facendu asiá esistintiá nóra va fi mai usiúra.

Aceste tóte inse suntu cu putintia numai prin scóla. Astadi, multiamita lui Ddieu ca si noi romáanii fatia de alte natiuni avemu câte o scolutiã mai mare séu mai mica, deci pâna le avemu sa ne folosimu de ele, sa le dâmu viétia, câci numai prin ele póte veni omulu la adeverat'a sea positiune sociale. Este prea frumosu câci recunóscemu si noi de-si in ór'a a unspradiecea, folosulu si rezultatele, la cari ne póte aduce o economia rationala si o scóla bine organisata. La tóte si referintie poporulu nostru este de doritu, si trebuie sa premérge acei'a, cari au de datorintia a se interesá de poporu, de binele si reinnoirea poporulu, in mediloculu cârui'a se afla — invetiatorii si preotii — câci numai atunci ne voru puté asigurá venitoriulu natiunei nóstre. Mari greutáti ne astépta dara sa nu ne spariemu, ci sa ne folosimu de totu ce taie in sfer'a nóra si ne póte ajutá câci imposibilitate nu e — sa prenumerámu acele foi folositorie. cari au devis'a progresulu natiunalu — Economulu, Scóla romana si Highien'a, — cari au esitu la lumina chiaru in tempulu cându avemu mai multa lipsa de ele. CREDU CUMCA TOTI FRATII INVETIATORI SI DOMNII PREOTI LE VORU SPRIGINI.

Paltineanu,
inv. dir.

R o m a n i ' a .

Bucuresci 8 Ianuarie 1876.

Cá intempinare la revista principului organu alu opoziției de la 1 Ianuarie, noi am protestatu contra cutesanției cu care acelu organu 'si-a permis a trece dincolo de capulu ministrilor cu acuzarile seie, puind in discutiune chiaru persóna Domnitorulu.

Am spusu ca acésta procedare, departe de a fi constitutionale si románésca, este o trista imagine a unoru ómeni orbiti de pasiuni si o demascare a celor ce nu sciú a mai respectá nimicu si mergu cu orbireã si perfidia pâna a recomandá resturnarile si anarchia ca midilocu de salvare si asigurare a României contra pericolelor si cataclismelor ce dicu ca ne amenintia de prima-véra in Orientu! Reproducerea articolulu d-nei Rosetti din 1866 contra lui Voda-Cuza cu declararea ca elu se potrivece si pentru 1876, bocirile ipocrite pentru anulu in care am intratu, puindu persóna Domnitorulu in jocu am numit'o cutesantia si perfidie si mentinemu acésta calificare, cu tóta superarea adversariloru nostru.

Amu esplicatu indestulu in articolulu nostru precedentu cugetarile si indignarea nóra, si ori ce romanu cu inima si bunu simtiu ne-a intielesu. Nu voímu a mai prelungi acésta polemica, de óre-ce ne-am facutu datoría de publicistia protestá, si apoi publiculu romanu scié cine suntu adversarii nostri si ce scopu urmárescu. Publiculu nostru, care-i dosaprobá, scié ce nume se cuvine acestoru oposanti cari uséza de aceste arme si abuséza de libertatea prese. Persóna sacra a Domnitorulu e mai pre susu de atacurile perfide si tocite cu care isi umple colónele organulu opoziției, si nu voru ajunge la inaltimea lui acele spume a le pasiunii, pe care publiculu inteligente le dispretieuescu.

Amu arátatu ce nume si valóre au acele amenintiári tragi-comice din „Románulu“ dela 1 Ianuarie. Ce sa mai dicemu si despre bravadele nesocotite cu care „Románulu“ de adi dice: „dá, amu acusatú si acúsámu pre principele Carolu ca a respinsu natiunea dela sine?“ — Si cându oposantii nostri dicu natiune, ei se intie-

legu pre sine! — Sa mai dámu óre adversariloru nostri o nóra lectiune de constitutionalismu! Dara acésta aru fi sa repetámu númerosele discutiuni ce amu avutu si sa ne adresámu la nisce surdi cari nu voru sa audia. Dara cine nu scié ca de cându oposantii nostri dela „Romanulu“ si códele loru nu mai suntu la putere. ei nu facu de cátu sa cânte pre tóte tonurile aceleasi ieremiada, acelasi cântecu banalu, ca, de óre ce nu mai suntu la putere patrioti dela „Romanulu.“ „Domnitorulu s'a despartitu de natiune!“! — câci cine óre este natiunea déca nu acestu grupu de ilustru liberali ai vestitei influintie morale si ai bravadeloru de preste Carpati si Dunare din 1868?

A se numi pre sine natiune si a se confundá cu dens'a in tóte discutiunile; a nesocotiti esientia celorlalte partite si a negá vointia majoritatiei alegatoriloru care sa manifestatu prin decimele de mii de voturi, legalmente constatate in dosarele diferiteloru alegéri de deputatu, senatori si membri municipali si consilieri judetieni, alesi din partipulu conservatoru liberalu; a opune la o afirmatiune legale o negatiune rebela, si nisce presinse prame si discursuri de piatia, — iéca ce va sa dica a fi constitutional si national! A aduná prin discursuri amagitóre si tovarasii artificiale cá cele de circ si Masar pasi'a si prin totu felulu de probagante si agitári din tóta tiér'a numai vre-o 4 mii de subsemnaturi de totu soiulu, si a le pune mai pre susu la cele preste 40,000 de voturi legalmente exprimate de natiune in diferitele alegéri, cari au datu representatiunea actuala a tierei, — acésta va sa dica constitutionalismu si patriotismu, si da dreptulu celor dela „Romanulu“ sa-si transforme bocirile loru in nisce acúsári necuviincióse contr'a domnitorulu! Ori-cine intielege nesocotintia si chiaru perfidia adversariloru nostri, setosi de puterea cu care sa dedulcise asiá de multu sub regimulu vestitei influintie morale si a lui Strusberg, Winterhalter, Wertheinberg din 1867 si 68.

De aceea ne oprimu aci spre a nu reincepte discutiunea unoru materii atátu de multu cunoscutu de care publiculu nostru este satulu.

Sa dámu mai bine atentiune si preferintia cestiuiloru cari suntu la ordinea dilei si interesu viitorulu; sa avemu ochii atintiti la realizarea progresulu in intru si la desfasurarea evenimenteloru din afara, pentru ca unindune fortele si arátánde tari in intru, sa fimu stimati de puterile garante, care ne privescu si care ne au garantatu fiintia nóra politica si nationale, cá unu elementu de ordine, progresu si ecuilibru in orientulu Europei. „Pr.“

Telegrama.

Budapest'a 29 Ianuarie. Marele patriotu alu Ungariei, Franciscu Deak, a reposatu.

V a r i e t á t i .

* **Publicatiune.** Terminulu concursulu pentru ocuparea parochiei vacante Ofenbai'a, cu care este impreunatu unu venitu de 400 fl. publicatu in „Telegr. Romanu“ nrii 94, 95 si 97 1875 se prelungece din prim'a Ianuarie pâna in 31 Ianuarie 1876, ce se aduce la cunoscentia doritoriloru de a ocupá acestu postu de parochu.

Oficiulu protopresbiteralu alu Lupsei, Ofenbai'a in 7 Ianuarie 1876.

In contielegere cu comitetulu par. resp.

Ioanu Danciu.
adm. prot.

* A aparutu de sub tipariu *Compendiu de Istori'a Bisericei* coprin-

diendu istori'a preparatore, istori'a primitiva, secolulu apostolicu, istori'a vechia si medie (1—1453) de N. Nitulescu, Dr. in filosofie, licentiatu in teologie, membru alu societátiei orientale germane si profesorulu in cursulu superioru la seminarulu centralu din Bucuresci.

Acésta scriere, a cárei materie este espusa si tratata sistematicu dupa metodulu geneticu, distingendu-se dintre cele-lalte scrieri de felulu esta, cá o lucrare *completa* sub tóte punctele de vedere si *unica* pâna acum in limb'a nóra, se recomenda cu preferintia scóleloru secundare: seminarii, gimnasii si licee, pentru studiulu istoriei bisericei, pentru care este mai întâiu facuta. Pentru cleru de tóte gradele este cea mai utila si importanta scriere, precum si pentru toti cari suntu datori a cunósce fiintia si organismulu bisericei.

Spre inlesnirea amatoriloru din capitala pentru a cumperá acésta carte, depositulu se afla in strad'a Carolu I-ii nr. 1 firm'a Ioanu Ionescu.

Cumperatori de prin districte suntu rugati a se adresá la autoru, strad'a Olimpu nr. 1 unde este depositulu principalu, trimitendu pre lánge adresa costulu, care e 4 lei esemplarulu in care intra si transportulu postal. Pentru comande preste 20 esemplare pretulu este 3 lei 75 socotitu aci si transportulu.

In capitala unde suntu depositele, esemplarulu se vinde cu 3 lei 50 bani.

* **Spargere de pravalie.** In nóptea de mercuri spre joi au spartu furu pravalia comerciantulu de aici Grigoriu Mateiu, din carea au furatu mai multe cárpe de metasa si alte meruntisiuri si banii din cass'a de di. Cárpele s'au aflatu aruncate pre o livadia afara din cetate. Banii inse si furii nu se descoperira pâna acum.

* **Focu.** Vineri de dimineti'a intre 5 si 6 óre furamu alarmati. Caus'a fú foculu ce isbucni din magazinulu baccanulu de aici Mofardt strad'a Cisnadiiei, care numai prin intrevenirea pomperiloru se marginí numai la disulu magazinulu si nu se incinse mai departe. Pagub'a trebuie sa fie insemnata, pentruca foculu, care isbucni pre la 5 óre dimineti'a abia pre la 8 1/2 óre fú inadusitu cu totulu. Unu meritu fórté laudabilu si castigarea pomperii sub conducerea siefulu loru dlu Dr. G. Lindner si institutiunea acésta a doveditu pre deplinu insemnatarea si bunatarea ei.

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Ianuarie 1876

Metalicele 5%	68 70
Impruzutulu nationalu 5% (argintu)	73 70
Impruzutulu de statu din 1860	112 40
Actiuni de banca	885 —
Actiuni de creditu	191 70
London	114 35
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	76 —
” ” Temisorene	75 75
” ” Ardelenesi	75 40
” ” Croato-slavone	80 50
Argintu	104 50
Galbinu	5 40
Napoleonu d'auru (poli)	9 18 1/2

C o n c u r s u .

Spre ocuparea statiunii de capelanu lánge veteranulu parochu din suburbiulu inferioru Pórt'a turnulu in Sibiu prea onoratulu domnu asesoru consistoriale Petru Badila, dupa incuviintiarea prea Veneratululu consistoriu archidiecesanu dto 18 Septembrie 1875 nr. 26 42, se deschide prin acésta concursu pâna in 15 Februariu a. c.

Fiitoriulu capelanu va avé jume-tate din tóte venitele parochiali, cari dupa tacele stolari, portiunea canonica, casa parochiala si dupa venitele accidentali se apropia la sum'a unei parochii de clas'a I.

Dela fiitoriulu capelanu se cere, cá neconditionatu se locuiesca in cas'a

parochiala, carea e situata nemidilocitu lánge biserica, e de zidu cu trei incaperi, curte, siura si gradina de legumi, si carea i-se va computá in venitu cu 80 fl. pre anu.

Concurentii, cererile loru bine instruate dupa statutulu organicu § 13 si dupa dispositiunile provisorie pentru regularea parochieloru in archidieces'a din 1873 § 16 lit. b. pâna la terminulu prefipitu, sa le inainteze la presidiulu scaunulu protopresbiterale alu Sibiului I.

Sibiu in 12 Ianuarie 1876.

Comitetulu parochiale in contielegere cu par. protopresbiteru.

(1—3)

C o n c u r s u .

Fiindu-ca la cererea parochului Alecsiu Fratesiu, si a poporulu din opidulu Presmeru, maritulu consistoriu archidiecesanu la 13 Martie 1875 nr. 436/B. a incuviintiatu instituirea unui capelanu, care sa fia totu-odata si invetiatoriu de cl. a III cá diriginte asiá se escrie concursu pâna la 8 Februariu a. c. in care di va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu:

a) din caus'a alodiala in bani, cuartiru si bucate 430 fl. v. a.

b) din didactru, dela morti, masle si alte accidentii 70 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicelile instruate in sensulu statutulu organicu pana la terminulu indicatu la subscrisulu, de sine se intielege, cá concurentii voru documentá, ca au absolvatu celu pucinu 4 clase gimnasiale, apoi cursulu pedagogico-teologicu-cu atestatu de calificatiune, si ca a servitu 2—3 ani cá invetiatoriu.

Sabiu in 8 Ianuarie 1876. —

Pentru comitetulu parochiale:

Ioanu Petricu m. p.
Protopresbiteru gr. or.

(1—3)

Depuneri de capitale spre fructificare.

se primescu la institutulu subsemnata

a) pre lánge annunciarea radicárei in sensulu statutelor cu 6% interese.

b) sub conditiune, de a se annunciá institutulu radicarea depunerei la **trei** luni inainte cu 6 1/2 %.

c) sub conditiune, de a se anunciá institutulu radicarea depunerei la **siese** luni inainte cu 7 % interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) depunentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, altu cum inlocuarea se va priví cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorinti'a deponentulu se potu stabili in diu'a depunerei capitalulu si conditiuni *speciali* de esolvire, cari se inséamna apoi in libelu si in cartea deponeriloru institutulu. In atare casu restituirea depunerii urméza dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lánge comunicarea adresei deponentelu, se resolu totu-deun'a in diu'a primirei.

Asemenea se potu efectuí prin posta annunciári si radicári de capitale.

Sabiu 21 Decembre 1875.

„Albin'a“

Institutulu de creditu si de economii in Sabiu.

4—4